

Visie Oostkamp 2030
'Samen toekomst maken'

Oostkamp 2030 – Samen toekomst maken

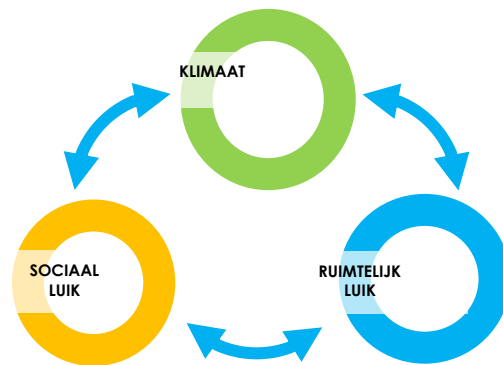
De omstandigheden waarin mensen leven, wonen en werken wijzigen erg snel. Willen we als lokale overheid mee zijn, dan moeten we anticiperen op de vele maatschappelijke uitdagingen die zich stellen en moeten we een beleid ontwikkelen dat over een aantal legislaturen heen loopt. Daarom besliste het College van Burgemeester en Schepenen in de loop van 2015 om een visie te ontwikkelen op Oostkamp in het jaar 2030. Hiermee wil het bestuur verder kijken dan vandaag en morgen en even afstand nemen van de waan van de dag.

Gemeente en OCMW hebben het project 'Oostkamp 2030' een heel sprekende titel meegegeven: 'Samen toekomst maken'. Elk van deze woorden is belangrijk.

- We wilden als bestuur niet alléén werken aan het opmaken van een visie. Daarom vroegen we advies aan experts en gingen we in overleg met inwoners.
- We focusten ons op de toekomst en werkten ideeën uit op middellange termijn.
- Omdat we onze toekomst voor een stuk zelf in handen hebben, kan ieder zijn steentje bijdragen door zich actief in te zetten en initiatieven te helpen opstarten.

Het bestuur wil naar 2030 toe zowel inzetten op de 'hardware': de organisatie van de ruimtelijke ordening en mobiliteit, als op de 'software': de sociale organisatie. Bovendien engageerde het gemeentebestuur er zich via de ondertekening van het Burgemeestersconvenant op 3 juni 2015 toe een duurzaam beleid te voeren en de uitstoot van CO₂ tegen 2020 met zo'n 20% te verminderen. De visie op Oostkamp voor het jaar 2030 werd dan ook vanuit 3 belangrijke luiken benaderd die onderling met elkaar verbonden zijn.

- **Ruimte:** hoe kunnen we evolueren naar een groenere, meer geïntegreerde en duurzame gemeente om de samenleving te versterken en de levenskwaliteit in de gemeente te verhogen;
- **Sociaal:** hoe kunnen we ervoor zorgen dat Oostkamp ervaren wordt als een warme gemeente, waar inwoners graag (blijven) wonen en waar mensen verantwoordelijkheid opnemen voor elkaar en voor de maatschappij;
- **Duurzaamheid:** hoe zorgen we voor minder CO₂-uitstoot, meer ruimte voor water en groen en hoe kunnen we ervoor zorgen dat de duurzaamheid in zijn breedste zin een rode draad vormt door alle projecten en initiatieven;

De drie thema's kregen elk een andere aanpak, dat was ook noodzakelijk. Voor het ruimtelijke aspect werd vooral beroep gedaan op experts, voor het sociale werden diverse onderzoeken en bevestigingen georganiseerd en voor het duurzame werd gekozen voor een aanpak van onderuit, waarbij via een droomavond gepolst werd naar het draagvlak voor duurzame projecten bij de bevolking. Maar uiteindelijk blijken de drie thema's zo verweven met elkaar, dat ze verder afzonderlijk behandelen afbreuk zou doen aan het geheel.

Concrete voorbeelden van verwevenheid:

- Als we meer ontmoeting willen stimuleren en levendige dorpskernen creëren waar mensen graag (samen)komen, dan moeten we onze pleinen herinrichten, gezellig kuieren mogelijk maken in de centra, ruimte creëren voor activiteiten en ontmoeting, meer mogelijkheden voorzien voor horeca ... En we moeten er uiteraard voor zorgen dat er ruimte is voor water en groen. Met de klimaatopwarming verwachten we immers in de toekomst meer hevige regenval. Buffers en minder betonverharding helpen om deze pieken op te vangen. Groen zorgt ook in dorpskernen voor meer verkoeling tijdens hete momenten en maakt het wonen aangenamer.
- Als we dichter op elkaar wonen, moet er in de buurt ook (groene) ruimte zijn om tot rust te komen, te ontspannen en anderen te ontmoeten. Want dat zorgt voor wederzijds begrip en minder verzuring.
- Ook mobiliteit blijft een uitdaging. Het moet anders. Het is een evenwicht zoeken tussen minder verkeer enerzijds en een goeie bereikbaarheid anderzijds. Kunnen we ons anders verplaatsen? Met z'n allen meer op de fiets? Groene doorsteken en fietsverbindingen aanleggen bijvoorbeeld, zodat je snel, vlot en veilig op je bestemming geraakt, zowel op je werk als in de winkel of sportclub. Of andere vormen van mobiliteit stimuleren zoals elektrische wagens, autodelen, fietspoolen?
- Met de vergrijzing krijgen we alsmear meer ouderen, die meer zorg behoeven. Woonzorgcentra zullen enkel nog woongelegenheden bieden voor mensen met een hoge zorggraad. We zullen met z'n allen langer thuis moeten wonen. Aangepaste woonmogelijkheden en een beetje hulp nu en dan zijn dan cruciaal. De hulp kan veelal niet (alleen) door kinderen opgevangen worden, een goed netwerk in de buurt wordt ook daarom steeds belangrijker. Ook het wonen zelf kan hierdoor veranderen. We zien meer en meer interesse in nieuwe vormen van samen-wonen, waarbij meerdere gezinnen onder 1 dak wonen. Hiervoor moet ook het nodige kader aangepast worden, want de huidige verkavelingsvoorschriften richten zich allemaal op 1-gezinswoningen. Het is volgens de huidige stedenbouwkundige voorschriften niet mogelijk om in Oostkamp bv. kangoeroewoningen te bouwen. Ook dat zijn zaken die we voor de toekomst willen aanpakken.

In de visie zoals hierna toegelicht, vind je de opsplitsing in de drie domeinen (ruimtelijk, sociaal en duurzaam) dan ook niet meer als dusdanig terug.

Het realiseren van de visie Oostkamp 2030, start vandaag en zal meerdere jaren en legislaturen in beslag nemen. Belangrijk te vermelden is dat het een zaak is van ons allemaal. Alleen SAMEN kunnen we dit waar maken. Tussentijds zal ook geëvalueerd en bijgestuurd moeten worden. Omgevingsfactoren kunnen veranderen, nieuwe opportuniteiten kunnen zich aandienen, kortom: de wereld is en blijft in beweging en dat moet deze visie ook doen. Het bestuur moet kunnen inspelen op de actualiteit en veranderende wereld, maar steeds met hetzelfde doel voor ogen. Daarom vind je in deze visie wel een duidelijke richting maar geen concrete oplistings van acties.

Oostkamp 2030 – De visie

Al snel werd duidelijk dat de rode draad de behoefte aan **verbondenheid** en **betrokkenheid** is. Om verbondenheid en betrokkenheid te creëren, moeten er continu **drempels weggewerkt** worden. Dit kan gaan over fysieke drempels, maar evenzeer over taalbarrières of financiële drempels.

Verbondenheid, betrokkenheid en toegankelijkheid creëren zijn dan ook de voorwaarden voor projecten voor de toekomst. Er wordt hierbij ook telkens gekeken naar het aspect duurzaamheid, zoals ook in de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties beschreven.

In de visie Oostkamp 2030 focussen we dan ook op deze 3 pijlers die toegepast kunnen worden op diverse domeinen, met elk hun eigen uitdagingen voor de toekomst.

Door de focus te leggen op verbondenheid, betrokkenheid en toegankelijk komt 'de mens' automatisch meer centraal te staan. De gemeente moet nog meer denken vanuit de klant / inwoner / gebruiker en niet vanuit de eigen werking. We willen nog eens extra benadrukken dat dit ook voor de toekomst het uitgangspunt blijft.

Oostkamp 2030 – De drie pijlers

- **Verbondenheid:** We willen iedereen optimaal kansen bieden op verbondenheid met anderen om zo vereenzaming en verzuring te voorkomen.

Het is voor elk individu belangrijk dat hij/zij op een of meerdere manieren verbonden is met de andere(n): familie, vrienden, buurt, collega's/klanten, gelijkgestemden in vrijetijdsbeleving (klassieke of minder klassieke verenigingsverbanden). Deze verbondenheid is erg belangrijk om een netwerk te vormen en zo vereenzaming en verzuring tegen te gaan. Het kan in se vrij 'passief' ingevuld worden. Het vergt wel een inspanning/tijdsinvestering maar (ver)eist geen maatschappelijk engagement.

- **Betrokkenheid:** We willen iedereen stimuleren om binnen de perken van zijn/haar mogelijkheden engagement op te nemen ten bate van de lokale gemeenschap en de leefomgeving zodat we samen een warme, duurzame samenleving kunnen uitbouwen.

Betrokkenheid gaat dus een hele stap verder dan verbondenheid. Hier willen we iedereen zover krijgen dat ze effectief initiatief nemen om – naar eigen 'godsvrucht en vermogen' - van onze samenleving een warme, gedragen samenleving te maken. Dit engagement kan zitten in: vrijwilligerswerk in een zorgorganisatie of ledenorganisatie, MSM (Mensen Spreken Mensen) en straatambassadeurs, zorg dragen voor de omgeving, participatie,... We streven betrokkenheid na omdat dit goed is voor zowel de samenleving (die met elk meewerken en meedenken gebaat is) als de geëngageerde omdat dit zijn netwerk versterkt, openheid bevordert en de bril 'rozer' maakt (wat op zich ook weer goed is voor de samenleving).

- **Toegankelijkheid:** We willen drempels die verbondenheid en betrokkenheid bemoeilijken, actief gaan opsporen en wegnemen.

Toegankelijkheid werkt eigenlijk dubbel. Het gaat enerzijds over het wegwerken van drempels die voor iemand de verbondenheid en betrokkenheid moeilijk of onmogelijk maken (taal, financieel, mobiliteit...). Anderzijds gaat het ook over de open houding die iemand in zijn/haar dagdagelijks handelen aanneemt naar de andere(n). Deze open basishouding verlaagt de drempel voor contact en creëert kansen tot ontmoeting.

Oostkamp 2030 – Link met diverse domeinen en hun uitdagingen

De principes van verbondenheid, betrokkenheid en toegankelijkheid kunnen toegepast worden op alle domeinen uit de samenleving. We hebben een aantal domeinen gedefinieerd die het grootste deel van het dagelijks leven omvatten. Per domein is er aandacht voor een aantal specifieke uitdagingen waarmee we als gemeente te maken krijgen en waar we een antwoord zullen moeten op bieden.

Omgeving:

- Wat? De inrichting van de buurt waarin mensen leven
- Uitdagingen?
 - spaarzaam omspringen met de (geringe) beschikbare ruimte
 - publieke ruimte inrichten als plaats voor ontmoeting
 - natuur verdient ook een prominente plaats (groen, water) in de centra

Wonen:

- Wat? Kwaliteitsvol wonen op ieders maat
- Uitdagingen?
 - Bij het opmaken van RUP's en verordeningen, rekening houden met gezinsverdunding en gevarieerde gezinssamenstelling, en bijgevolg mogelijkheden scheppen voor zorgwonen, kangoeroewonen, ...
 - woningen zo energieneutraal mogelijk
 - open ruimte open houden

Verplaatsen:

- Wat? Fysieke mobiliteit van mensen en goederen
- Uitdagingen?
 - stimuleren van alternatieven voor voertuigen met verbrandingsmotoren
 - delen van transport en transportmiddelen
 - iedereen mobiel: mobiliteit op maat van en voor iedereen

Werken:

- Wat? Recht op arbeid op maat als bron van inkomsten én zingeving
- Uitdagingen?
 - kader helpen creëren voor voldoende volwaardige jobs in de buurt
 - aanbod van maatwerk voor mensen die om welke reden dan ook niet ten volle (kunnen) functioneren op de reguliere arbeidsmarkt
 - nemen van en ondersteunen van initiatieven die de combinatie werk-gezin in een steeds meer flexibele arbeidsmarkt haalbaar maken/houden

Vrije tijd:

- Wat? De tijd die we niet besteden aan verplichte of noodzakelijke activiteiten (zoals werk, huishouden, zorg...)
- Uitdagingen?
 - (helpen) zorgen voor voldoende ruim aanbod aan activiteiten waar mensen elkaar ontmoeten terwijl ze bezig zijn met iets dat ze graag doen
 - stimuleren van vrijwilligerswerk
 - zorgen voor een gevarieerd aanbod aan laagdrempelige vakantieactiviteiten in eigen gemeente (staycation = vakantie dicht bij huis)
 - investeren in nieuwe netwerken en ook ondersteuning bieden aan initiatieven in een lossere verband

Zorg:

- Wat? Alles wat gedaan wordt voor iemand die hulp of aandacht nodig heeft
- Uitdagingen?
 - ondersteunen en stimuleren van alle vormen van mantelzorg
 - voorzien in een voldoende ruim professioneel aanbod om aan zorgvragen die niet (langer) via mantelzorg kunnen worden ingevuld, tegemoet te komen
 - voorzien in mogelijkheden voor tijdelijke opvang (naschoolse opvang voor kinderen, kortverblijf in WZC,...)

Levenslang leren:

- Wat? Alle leeractiviteiten die in de loop van een leven worden doorlopen om bijkomende kennis, vaardigheden en competenties te verwerven
- Uitdagingen?
 - leerplichtonderwijs inbedden in lokale gemeenschap
 - meer inzetten op het gebruik van talenten en competenties
 - stimuleren gevarieerd aanbod aan cursussen en lessenreeksen voor wie zich in een bepaald domein wil verdiepen/bekwamen

Consumptie:

- Wat? Het verbruik van goederen en diensten, de manier waarop ze aangeschaft worden en de afwegingen die hierbij gemaakt worden

- Uitdagingen?
 - stimuleren duurzame afwegingen bij consumptie (consuminderen, korte keten...)
 - stimuleren/promoten aankopen bij lokale handel
 - bewust(er) omgaan met onze ecologische voetafdruk

Oostkamp 2030 – Pijlers en domeinen gecombineerd

De 3 pijlers en voorgestelde domeinen vormen gecombineerd met elkaar een raster. Hierin kunnen zowel lopende als toekomstige initiatieven gesitueerd worden.

	Verbondenheid	Betrokkenheid	Toegankelijkheid
Omgeving			
Wonen			
Verplaatsen			
Vrije tijd			
...			

Een aantal voorbeelden om het wat concreter te maken:

- de organisatie van een leescafé in de bibliotheek stimuleert ontmoeting en verbondenheid in de vrije tijd;
- de inzet van artikel 60 in het OCMW is een manier om de drempel tot tewerkstelling te verlagen voor mensen die om diverse redenen moeilijk toegang hebben tot de reguliere arbeidsmarkt;
- de vrijwilligersinzet in het woonzorgcentrum is een voorbeeld van betrokkenheid op het vlak van zorg en
- de design workshop 'Wonen in de Wastine' is een mooi voorbeeld van hoe betrokkenheid kan gerealiseerd worden op het vlak van wonen.

Het schema heeft niet enkel tot doel initiatieven een plaats te geven, maar is ook bedoeld om te zien in welke sectoren al veel initiatieven genomen zijn en waar nog werk aan de winkel is. En wellicht nog belangrijker: het moet ervoor zorgen dat bij elk initiatief extra nagedacht wordt over hoe we binnen dit project meer verbondenheid, betrokkenheid en toegankelijkheid kunnen creëren.

Omdat we graag op een éénvormige manier willen nagaan of projecten/voorstellen/initiatieven in de visie 'Oostkamp 2030' passen, hebben we ook een instrument ontwikkeld: de **actiefiche 'Oostkamp 2030'**. We duiden hierop onder meer aan onder welk(e) domein(en) en welke pijler(s) de actie te situeren valt. We schetsen de bedoeling van de actie, geven aan in welke mate de actie een duurzaam karakter heeft, overlopen welke stappen er gezet moeten worden en hangen er een financieel kaartje aan. Het invullen van de actiefiche is een methodiek, geen doel op zich. Via de actiefiche willen we medewerkers, verenigingen en raden wel stimuleren om creatief en kritisch te gaan nadenken over de invulling van hun projecten.

Oostkamp 2030 – De rol van de gemeente

Van zorgen voor ... naar zorgen dat ...

Moet / kan / wil de gemeente dit wel nog allemaal zelf doen? Neen. Die tijd is voorbij. De burger is zelfstandiger en mondiger geworden, hij wenst mee te denken en zelf zijn kennis en ervaring in te zetten. De gemeente kan ook de expertise en mankracht niet meer in huis hebben om alles zelf te doen. Dat wordt onbetaalbaar. Die evolutie zien we op tal van andere domeinen: in eerste plaats in de zorg, maar ook op het vlak van vrije tijd, duurzame initiatieven, gezamenlijk vervoer, buurtwerking, samen een stukje groen onderhouden...

De rol van gemeenten en steden verschuift van zelf organiseren naar een meer ondersteunende en faciliterende rol. De gemeente moet het kader scheppen waarbinnen al die evoluties op een

positieve manier plaats kunnen vinden, een klimaat voorzien waar initiatief genomen kan worden en waar dit ook gewaardeerd wordt.

Eerst en vooral moet de gemeente een beeld hebben welke voorzieningen en initiatieven er allemaal zouden moeten zijn om er voor te zorgen dat het aangenaam leven is in Oostkamp. Dan wordt gekeken of die initiatieven al bestaan of waar er potentieel zit om die te laten ontstaan. Er wordt ook nagegaan wat die initiatieven nodig hebben om te kunnen blijven bestaan en om te groeien. Als er voor bepaalde behoeften geen initiatieven bestaan, kan de gemeente ervoor kiezen om die in haar opdracht door derden te laten uitvoeren (dit noemen we de 'regierol') of om die taken zelf uit te voeren.

- **Visie/kader bepalen:** welke richting willen we uit, welk aanbod moet er bestaan.
 - vb. RUP's opmaken, beleidsplan opmaken, reglementen uitwerken ...
- **Faciliteren en stimuleren:** ondersteuning bieden en kansen creëren voor initiatieven.
 - vb. lokalen ter beschikking stellen van verenigingen, subsidies voorzien
- **Regierol opnemen:** laten uitvoeren door derden in opdracht van de gemeente (diverse mogelijkheden in vormen en statuten).
 - vb. Net.Werkl, cursussen Seniornet, BKO Stekelbees, organiseren zwemlessen, de woonwinkel, rioleringen aanleggen, groenonderhoud via sociale tewerkstellingsinitiatieven ...
- **Zelf uitvoeren:** de gemeente voert dit zelf uit
 - vb. organisatie van de zomerwerking op het speelplein, cultuurvoorstellingen, voetpaden aanleggen, ...

Focus op de mens

Door verbondenheid, betrokkenheid en toegankelijkheid centraal te stellen, zetten we duidelijk in op het versterken van het lokaal weefsel. Dit betekent dat er (lokale) netwerken zullen ontstaan die iedereen die betrokken is op de een of andere manier sterker maken.

Met 'de mens centraal plaatsen' bedoelen we daarnaast ook dat alles wat de gemeente doet eigenlijk voor de gemeenschap is, de mens. Dit is een open deur intrappen, daar zijn we ons van bewust. Maar door dit facet extra aandacht te geven, willen we het belang hiervan onderstrepen en ervoor zorgen dat dit uitgangspunt nog sterker ingang vindt. Als we onze blik open houden, ontdekken we misschien nog andere behoeften, noden en mogelijkheden. Dit biedt ons de kans om nog stappen vooruit te zetten op het vlak van verbondenheid en betrokkenheid en geeft ons wellicht ook meer inzicht in de potentiële drempels die nog weggewerkt moeten worden om die verbondenheid en betrokkenheid voor iedereen mogelijk te maken.

De mens centraal zetten betekent niet dat aan alle individuele vragen tegemoet gekomen kan worden. Het is immers de taak van de gemeente om het algemeen belang te behartigen. Soms moeten we ook verder denken en beslissingen nemen die van belang zijn voor de volgende generatie, en minder voor van de behoefte van vandaag.

Oostkamp 2030 – Een bril voor iedereen

Zoals hierboven benoemd, maken we de toekomst SAMEN. De gemeente kan het niet meer alleen en ook burgers willen meer zeggenschap en zijn bereid mee te werken. Dit zien we op vandaag al in talrijke initiatieven in Oostkamp, maar ook ver daarbuiten.

We willen ook inwoners aanmoedigen om zelf meer initiatieven op te starten, zij kunnen mee hun wereld in handen nemen. We geven hen hierbij graag een duwtje in de rug. Want zoals reeds gezegd: de toekomst maken we samen.

De bril van verbondenheid, betrokkenheid en toegankelijkheid is daarmee meteen ook een bril die iedereen kan opzetten bij het nemen van initiatieven. Ze gelden niet alleen als kader voor gemeentelijke acties, maar kunnen gebruikt worden bij het maken van voorstellen en handelingen van adviesraden en verenigingen en voor initiatieven die van onderuit groeien en uitgewerkt worden door (individuele) inwoners.

Oostkamp 2030 – Het geheel in bijlagen

De visie 'Oostkamp 2030 – Samen toekomst maken' is een verzameling van elementen die zowel samen als apart van elkaar gelezen kunnen worden. Het geheel start met **deze nota**. De visie bevat daarnaast diverse **bijlagen** waarvan **het overzichtsschema/de basismatrix** als sluitstuk van de visie geldt.

Wie interesse heeft om na te lezen hoe de voorbereiding aangepakt werd, wat de belangrijkste bevindingen waren uit de omgevingsanalyse, welke de onderzoeksresultaten waren van onze bevraging, welke de voorstellen waren van de experts, waar de projectgebieden voor het ruimtelijke zich bevinden en welke voorstellen uit de droomavond kwamen, kan hiervoor de bijlagen consulteren. In de bijlagen vindt de lezer onder meer ook terug op welke andere onderzoeken, studies en literatuur we ons baseerden.

We geven de bijlagen hieronder overzichtelijk weer.

Algemeen	<ul style="list-style-type: none">- Omgevingsanalyse Oostkamp- Aanpak visievorming- Basismatrix- Blanco actiefiche- Voorbeeld van ingevulde actiefiche
Ruimtelijk luik	<ul style="list-style-type: none">- Ruimtelijke visie experts 1.0- Managementsamenvatting ruimtelijke visie experts- Addendum bij ruimtelijke visie experts- Goedkeuring van aanbevelingen voor ruimtelijke ontwikkelingen tot 2030- Voorbeeld: Wonen in de Wastine
Sociaal luik	<ul style="list-style-type: none">- Vragenlijst Oostkamp 2030- Rapport bevraging inwoners- Literatuur sociale luik- Ideeën en mogelijkheden op sociaal vlak- Voorbeeldinitiatieven- Addendum bij sociale luik
Luik duurzaamheid	<ul style="list-style-type: none">- VN Werelddoelen voor duurzame ontwikkeling- Duurzaam energieactieplan Noord-West-Vlaanderen- Oostkamp pilotgemeente SDG's (Sustainable Development Goals)- Publicatie Lokale schouders voor mondiale uitdagingen- Matrix droomavond